



A'

CSÁSZARI ES KIRALYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 1.

Költ Bétsbenn, Boldog Aszfzony Havának (Jánvárius)
4-dik napján 1803-dik Elztendőben.

B é t s.

Tegnap útaött el innen Párisba Nagy Mélt.
Hertzeg Grassalkovich Antal, kedves Hitves Tár-
sával, ki születt Hertzeg Eszterházy Kis-Asz-
fzony.

Magyar Ország.

Buda Dec. 30-dikán, Nagy Várad Püspök
Méltóságos Póka-Teleki Konde Miklós Ő Excel-
lentiája, December 18-dikán múlt ki a' világ-
ból. — A' Püspöki jószágok' rendbeszedésére,
Császári Királyi Kamarás, és a' Királyi Udvari
Kamaránál Tanátsos, ifjabb Gróf Nadasdy Mi-
hály Ő Méltósága útaött Nagy Váradra.

A 2

Kis-Martonból Dec. 22-dikén. A' mi nagy lelkü Hertzegünk, elútazása előtt, különös kegyelmességét mutatta minden Tisztviselői, és Udvari tselédi eránt az által, hogy azoknak fizetését, a' mostani szűk időre való tekintetből, nevelni méltóztatott.

Zemlín Dec. 16-dikán. Jussum Aga, ki eleinte a' Bergrádiak ellen fegyvert fogott, azután pedig velek öszve békéltett, és előttök tekintet szerzett magának, majd 21 szemellyek társaságában, új és Ó Bortsán kereftül, Pántsova felé útazott. Minekutánna az ott lévő Cs. K. Brigadierral különös beszédet tartott, ismét vissza ment Belgrádba. — A' múlt hónap 15-dikén érkezett Zemlínbe egy Frantzia Oberster, ki a' Konstantzinápolyban lévő Frantzia Követséghez van rendelve. Egész tisztelettel fogadtatott itt nálunk ez a' Respublika dolgában fáradozó Tiszt.

Török Birodalom.

Még is rajta van az Angliai Konstantzinápolyban lévő Követ, hogy a' Fényes Portát mind annak megengedésére bírja, a' mi Angliának, a' Fekete tengeren leendő kereskedését nem csak előmozdítja, hanem különös, és más kereskedő Hatalmasságok felett való szabadság által virágzóvá teheti. Hatalmassabb az Orosz, és Frantzia Nemzet, mint sem ezt minden megfontolás nélkül megengedhesse a' Nagy Úr. Az elsővel a' Fényes Porta némelly bírtokai határosok, és kereskedésekre nézve jó darab időtől fogva öszve kötöttek. Tudja azt a' Diván, hogy az Orosz Udvarnak hatalmas szóllója van a' mostani körülállásokba, és éppen azért nem is adhat az

Angliai Követnek meghatározott feleletet addig, míg a' Petersburgi Udvarral is nem közli a' dolgot. Más részről a' Frantzia Respublika közben vetésére van megígérve a' Török Birodalomnak épségben való megtartása, és mind ennél, mind kötött szövetségénél fogva vigyáz arra a' Fényes Porta, hogy semmi által meg ne sértse az említett Respublikát. Nagy Britannia, a' Petersburgi Udvar, és a' Török Birodalom közt leendő szövetségre is akarja venni az Anglus Követ, a' Nagy Urat: de minthogy a' Frantzia Respublika Konstantinápolyban lévő bízosa polgár Ruffin szemesen vigyáz arra, mire határozza magát a' Díván: nem kis dolgot ád a' Fényes Portának, a' közép utat úgy eltalálni, hogy se magának kárt ne tegyen, se akaratja ellen bajba ne keveredjen.

Olafz Ország.

Treviso Dec. 10 dikén. A' Modénai Hertzeg, és a' Bádeni Márkgróf közt Brisgau eladása erránt tart még most is az egygyezés: de a' mellynek még vége nem szakadt eddig.

Génua Dec. 12-dikén. A' Respublika Napnyúgoti részében annyi kárt tett a' felette nagy essőzés miatt lett árvíz, hogy alig lehet képzelni is. S. Remo környéke pufztává lett miatta. A' hegyről sebesen rohanó vizek, nagy darab földet valamelly Villaguardia nevű falura szakasztottak, és 60 házat temettek el, oda ölvén a' benne volt lakosokat is. Oneglia körül is igen sokra megy a' kár.

Mayland Dec. 18-dikán. Moreau, a' ki a' Frantzia Respublika nevében Pármát elfoglalta, meghagyott ugyan minden volt Tisztviselőket hivataljaikban: de a' megholt Hertzeg jószágait,

és jövedelmeit egyenesen a' maga keze alá vette. — Generális Jourdan, ki eddig Pedemontziumban Generális Inspector volt, mostanában Párisba megy, hogy a' Státus Tanács tagjai közé béléphessen: helyébe Generális Menou küldődik, ki a' mint tudva van megegyezett volt abban, hogy a' Frantziák oda hagyják Egyiptomot.

Helvétzia.

Berna. Dec. 19-dikén. Még is tart a' fegyvereknek azon polgároktól való elfzedése, kik a' múlt fellázzadás alkalmatosságával buzgotak. Az ide való Kántonba, 's Oberlandba éppen azért jött új Frantzia tsapat, hogy ezen rendelkezésnek eleget tegyen. Olly tilalom állítatott volt fel ez előtt, hogy a' börtösöknek nem volt szabad puska port eladni a' polgárok számára. Ez a' rendelés egy kevésbé lágyított: de tsak ugyan nem szabad még ennél fogva is holmi díbdáb, és zenebonáskodó embernek puska port eladni.

A' Kormányfő az végelte, hogy a' közönséges hivatalt viselt emberek, azon időre is kifizetődnek, mellyben a' felkölt polgároktól elkergettetvén, nem folytathatták hivataljaikat.

Bernából Dec. 20-dikán, Volt-Státus Titoknok polgár Thormann, és May, meghallván, hogy Landamman Réding', és Szenátor Zellvéger háza népe sokat szenved a' miatt, hogy az utóbb említett két polgár fogolyá lett, és az Arburgi várba vitetett: a' Frantzia Generálishoz mentek, polgár társaikért esedezvén, és azt ígérték neki, hogy tsak botsássa a' két foglyot szabadon, ők készek lesznek helyettek a' tömlöztbe

menni. Megilletődött szívvel fogadta a' Generális ezen két nemes lelkű polgárt, és sajnálva jelentette ki, hogy a' kérést nem tellyesítheti.

Német Ország.

Regensburg Dec. 21-dikén. Több Ministerek elútaztak innen, nevezetesen Buhler, az Orosz Udvar Ministere, Stuttgárdba ment már. Báró Hügel Bétsbe utazik, polgár Laforet pedig Monachiumba. Úgy hallatik, hogy B. Albini is Monachiumba szándékozik, olly tzéllal, hogy valamelly tsere, a' Baváriai V. Fejedelm, és Német Országí Fő Kantzellárius között, mind a' két fél kívánságához képest elintéződhessen.

Regensburg Dec. 21-dikén. A' Császári Királyi Kommisszió ezeket tette közönségessé: „Ő Császári Királyi Felsége nem kételkedhetik az eránt, hogy minden Választó Fejedelmek, és Német Országí Státusok meg ne vólnának győződve a' felől, hogy a' rendkívül való Deputátzióra bízott dolgok elintezésére mind azt elkövette, a' mit lehetett, és hogy az minden óhajtásai, és törekedései ellen van, ha egyedül való kötelességei és foglalatosságai, Ő Császári Kir. Felségét megakadályoztatták, hogy Plenipotentiáriusa által, Császári jussaival meg egygyezőleg, nem közölhette eddig a' Státusokkal azt, a' mi munkájoknak tökéletességre való vitelére megkívántatik. Egy felől gondolóra vette Ő Cs. Kir. Felsége, a' Német Országí Státusoknak igasságos, törvényes és barátságos gondolkodása módját, valamint szintén azon Hatalmasságokét is, kik részre nem hajló, 's barátságos közben vetéseket ajánlották. Más részről azt, hogy azon Ház, mellynek kárának, és igas-

ságos kívánságainak megtérítéséről van főképpen az egygyezés, az által, hogy a' kötés szerint lévő kielégíttetésének felét önként feláldozta, a' mérséklés legutólsóbb gráditsáig lebotsátkozott; és úgy tartja Ő Felsége, hogy vizsgálásúl, és önnön érzése mellett úgy gondolkozhajik, hogy az a' Ház, ezen fontos körülállásokban is, azon bizodalomnak, és tiszteletnek megfelel, mellyel az eránt, a' Német Országai Fejedelmek olly régólta viseltettek. Bizodalommal reménylvén ezt Ő Cs. Kir. Felsége, tovább is hozzá fog nyúlni azon eszközökhöz, mellyek által a' még kéz alatt lévő munkában részt vehet. Erre nézve a' Császári Fő Kommiszióra annak kinyilatkoztatása bízódott, hogy Ő Cs. Kir. Felsége megegygyez benne, hogy a' Deputátzióra bízott, ámbár még egészen meg nem állított Fő végezés, az Ő Felsége Igazgatása alatt egybe gyúlt Rendek eleibe terjesszessék, hogy ez által sietessék a' károk kipótolásának végső meghatározása. Ő Császári Kir. Felsége annyival jobban rá áll ezen végezésekre, mivel a' magokat közbenvető Hatalmasságok által, a' károk kipótolását illető tárgyakhoz olyanok köttettek, mellyek a' rendkívül való Deputátziót nem illetik, és csak az egész Imperium Konstitútziojáról való tanátskozásokra tartoznak, és a' mellyeket annál nagyobb bizodalommal ajánl Ő Cs. Királyi Felsége a' Státusoknak, minél jobban meg van győződve, hogy ez által a' Vallásbeli törvényes öszve köttetéseknék, bölts, és igasságos fentartása forog fen, valamint szintén a' kötött békességeknék és Diétai végezéseknék megerősítése, mellyek' jóltévő erejének köszönheti a' Né-

met Bírodalom, sok időktől fogva megtartását, boldogságát, és magába való felállását.”

Frantzia Ország.

Páris Dec. 20-dikán. A' hivatalbeli P. Újság következő értelmű Konstantinápolyi levelet tesz közönségesse: „Epaminondas nevű Frantzia hajó, az ide való kikötő helybe érkezett. Innen Sebastopolis felé Krimiába hajókázik, hogy ott élettel megrakodjon. A' Reis Effendi (így hívják a' Fényes Portánál Fő Kantzelláriusi hivatalt viselő Fő embert, a' ki a' Nagy Úr nevében szokta a' szélyel menő parantsolatokat készíttetni) mingyárt azon volt, hogy a' Fekete tenger minden kikötő helyeiben rendelés tétessék, a' nevezett, és más kereskedő Frantzia hajók' barátságos fogadása eránt. A' Kapitán Basa 250 piaszterrel kedveskedett, a' kikötő helyben lévő Kapitánynak, ki néki hírvül vitte, a' Fekete tengerre evező Frantzia hajó eránt való parantsolatot. Minden rendelések megtevődtek, hogy a' Fekete tengerre evező hajók azon szabadságban részesüljenek, melly felől, a' békesség bérekefztő tikkelyeiben bizonyosokká tétettek.” —

Az első Konzul helybe hagyta, a' Toskánai Nagy Hertzeg kárai megfordítását tárgyazó egygyezést, melly által az Eichstädti Püspökség, a' Nagy Hertzeg bírtokaihoz ragasztódik. Petersburgba Kurír küldődött az eránt, hogy az Orosz Udvarnak is tudtára adódjon ezen egygyesség, a' helybe hagyás véget.

Páris Dec. 22-dikén. A' hivatalbeli Párisi Újság azt írja, „hogy Moore, Angliai Agens, még is Constantziában van, és gyakori confe-

rentziákat tart Bachmannal. Valamelly sereg öfzve szedésében foglalatoskodnak. — Kapitány Wermeillier is kezdett Anglia részére verbuáltatni. „Moore különös dologban Bétsbe akart utazni: de onnan tudtára adódott, hogy híjában fárad oda.”

Páris Dec. 22 dikén. A' Státus Tanácsosok száma, mellynek 50-nen fellyül nem szabad menni, egészízen bé van töltve. — A' mi a' Valásbeli dolgok további elintézését illeti, tudva van, hogy ez a' nagy foglalatosság, Státus Tanácsos Portalisra van bízva, ki teendő rendelkezéseit nem köteles a' Konzulokon kívül, valamelly Ministeriummal közleni. Portalis segítő társai polgár Pein, és Darbaud. Míg tsak végre nem hajtják egészzen munkájokat, abból nem tevődik addig semmi közönségessé. A' mi az úgy nevezett Fő Vicariusok rendelkezését illéti, az eránt olyan útasítást vett Portalis, hogy olyan személyeket igyekezzen egymás mellé tenni, kiket ez előtt a' hit letétele, és nem tétele megkülömböztetett egymástól; de a' melly külömbséget éppen ez által, a' közönséges szolgálatra való alkalmaztatás által kell eltörteni.

Brüsselből Dec. 15 dikén. Barras, vólt-Director, ki hajdanában a' Frantzia Respublika Kormányát igazgatta, és a' Revolútzio történeteiben híres vólt, tsendesen él városunkban, valamint szinte Van der Noot is, kit a' bóldogúlt II-dik Jósef Császár alatt Belgiomban történt zenebona híresített el.

Páris Dec. 24-dikén. A' Státus Tanács azt akarja, hogy az eddig folyamatosan lévő arany és ezüst pénzek bészedődjenek, és azokból is-

mét új formájú pénzek veretessenek. — A' Nápolyi Király Párisban lévő Követe M. Gallo, egynehány nappal ez előtt, rendkívül való audientzián volt az első Konzulnál, még pedig a' mint mondják igen fontos dologra nézve. — Mostanában megfogja a' Törvényhozó Tanács vizsgálni, a' Respublikának most múlt esztendőben tett költségeit, és volt jövedelmeit. —

Anglia.

London Dec. 13. dikán. Még sem változtak Foxnak azon gondolatai, hogy a' mostani környüállásokban nagyobb oka van Angliának arra, hogy a' Frantzia Respublikával békekességben éljen, mint arra, hogy vele ismét hadba keveredjen. Váltak olyan Tagok a' Parlamentomban, kik azzal vádolták Foxot, hogy a' Frantziák hasznán munkálódik. Megfelelt a' közelebbi Gyűlésben ezeknek Fox, megmutatván Párisban töltött idejének kiadandó Históriája tökéletesítésére való fordítását. „Különös volna, úgy mond Fox, ha a' Frantzia Kormányfőnek jutalmát találná nekem adni azért, hogy a' Parlamentom igen sok tagjai nintsenek velem egy értelemben. — (Ezen, a' jelen lévők elnevették magokat.) Azzal vádoltattam némelyektől (úgy mond Fox) hogy hadi erőnk felettébb való nagyobbítását nem hagyván helybe, segítem az által az ellenségnek, Hazánkba leendő kiszállását, Nem, tellyességgel nem, Anglus vagyok. — A' katonaság' tartását, Konstitútziónk hozza magával; de még is melly igen zúgolódott a' Nép, midőn Wilhelm K. és Anna Királynénk alatt, a' Frantzia sereg nagyobbodásához képest, neveltetett nálunk a' katonaság száma. A' hadi dolgokra ügyelő

Titoknok azt mutogatta, hogy olly gyenge Angliának mostani ereje, hogy a' mellett lehet féltetni a' Hazát a' romlástól. Nem vizsgálom hadi erők mostani állapotját: tsak azt kérdem, melyek voltak a' múlt három századokban azok a' hádakoзások, melyek Angliának legnagyobb dicsőségére voltak? Minden azt feleli erre, hogy az úgy nevezett Successióért folytatott, és hét esztendőс háborúk voltak azok. Azomban soha talám gyengébb seregünk nem volt, mint akkor tályban. — A' Frantzia Nemzet intézetei nintsenek semmi módon öszve kötötte a' miénkel. Társasági öszve kaptsełtatásunk, politikai lételünk, megtámadó és őltalmazó eszközeink, éppen külömböznek a' Frantziákétól. — A' kik azt kívánják, hogy a' Ministeriumban változások eszenek, tartoznak okaikat törvényesen előterjeszteni: mivel egyébaránt olly gyanúságba eshetnének, melly nem válna betsületekre, és külömben a' magok hafznát kereső Agensekkel egyformának tartódhatnának. — Tsak Pittet óhajtják némmelleyek. Mit tsinált ő 17 esztendők elforgása alatt Anglia javára? . . . Még is azt mondom, hogy tsak a' kereskedésre nézve kell a' Frantzia Respublikával vetélkednünk. Igaz ok nélkül állítják azt némelleyek, hogy Frantzia Ország külső kereskedésünknek szándékozik ártani. Gyermekei gondolat úgy vélekedni, hogy Európán kívül mérsékelhetné a' Frantzia Respublika, Angliának erejét. Sz. Domingó, mellynek mostani állapotját sokan ránk nézve károsnak tartják, olly veszedelmet okozhat még a' Frantzia Respublikának, hogy tsak ezen sziget által engedéséért is szükség volt vele békességet kötni. — Mi-

tsoda lehetetlenség volna abban, hogy Bonapárté, minekutánna, a' fegyver által olly ditsőssé-
gessé lett, ezután abban fogja keresni a' ditsős-
séget, hogy a' kereskedést virágzó állapotba
helyheztesse? Bonapárté legnagyobb titulusa,
mellyet a' nemzeti háladatosság neki ad az, hogy
ő békességet szerzett. — A' békesség bizonyos
tekintetben, hasznára lehet Frantzia Országának:
de Angliának bizonyosan használni fog arra néz-
ve minden tekintetben."

Addington az alsó Parlamentom tagjai elei-
be terjesztette az Angliai jövedelmeket és költsé-
geket. Ezen előadás szerint, a' tengeri erő elz-
tendei tartására 6,669,000; a' szárazon hadako-
zó sereg fizetésére 7,500,000 a' rendkívül való
szolgálatra 2 millió; az étellel való kereske-
dés elevensége tartására serkentő jutalmakra
524,000; külömbféle hivatalbeli fizetésre 1 mil-
lió; Hibernia állandó segítősege tartására
663,000 font sterling megy ki a' közönséges
Kasszából. A' mi a' jövedelmeket illeti, 50,000
font sterlingel tette azokat többre Addington
a' költségeknél. Azután azt kezdte mutogat-
ni, hogy Anglia kereskedésének virágzása,
nem csak nints más Nemzeteknek kárára, sőt
inkább azok kereskedésének fundamentoma, és
előmozdítója. Végezetre azt is illete egy két szó-
val, a' mivel a' mostani Ministerium, nevezete-
sen ő vádoltatott, de olly tsinosan illette, hogy
ezen nagy méltóságú személy mérséklését lehe-
tetlen nem betsűlni. Így szólott a' többek közt.
„Most kéntelenítetem először, és a' mint re-
ménylem utólszor is, a' magam tsekély személ-
lyét illető dologról szólani. Megérdemlem e Ha-

zámnak erántam való bizodalalmát vagy nem? nem illik, hogy arról magam szóljak; de azt jól tudom, hogy nagy lelkű, és igasságot szerető Nemzetnek szolgállok.” — Mind Grenville, mind Havkesbury vítatták azt, hogy Anglia, semmi módon le nem mondhat, Európa szárazon lévő más Tartományaiba való szállójáról, és ez előtti hatalmas befolyásáról. A’ Ministeriumnak, így szóllott Havkesbury, mindenkor vigyázni kell erre, és magát a’ környülállásokhoz képest szükség alkalmaztatni, el nem felejtven azt, hogy minden Szövetségesek nélkül is szerentsésen hadakozott Anglia, a’ múlt Amerikai háborúban. — Magasztalta továbbá Havkesbury a’ F. Austriai Ház’ állhatatosságát, melly magát, az Európát fenyegető veszedelemnek olly nagy igyekezettel ellenébe szegezte. — Lawrence kikölt a’ Ministerek ellen hofzszasan, kiváltképpen azt vetvén szemekre, hogy az Oraniai Ház, és a’ Szardíniai Király sorsát olly tsendesesen elnézhették, és Kapitány Auvergne Párisban lett elfogattatásáért elégtételt nem kívántak, az egész Nemzet gyalázatjára.

London. Dec. 14-dikén. Gibráltárból szélnek crefztette Resistance nevű hajónk vitorláját, ollyan tzéllal lévén, hogy a’ Közép tengeren lévő hajóinkat Szardínia körül öszve akadjon. — Azt hiszik nálunk közönségesen, hogy még egy darab ideig Máltát megtartjuk kezünknel, és hogy oda fognának takarodni, még Egyiptomban lévő serégeink is. Ugy gondolkoznak sokan, hogy nem olly fontos dolog ránk nézve Egyiptom’ megtartása, mint Máltának kezünkbel való kibotsátása: mivel ha az utólsót oda hagynók, mind

Égyiptom, mind Málta, Frantzia kézre kerülne. — A' Spanyol Udvar, követvén Bonapárté hathatós példáját, nem régiben három línea hadakozó hajót küldött Algír felé, azt kívánván a' Deytől, hogy a' rablók által elfoglalt minden Spanyol hajókat adja vissza, külömben pedig Algírt ostrom alá veszi az oda küldött hajós sereg. Nem csak nem tellyesítette a' Dey a' nevezett Udvar' kívánságát, hanem megizente, hogy az elfogott hajók vissza adattatását ne sűrösse, minthogy abból semmi se lesz.

Orosz Birodalom.

Petersburg Dec. 3-dikán. Az Orosz Császár mostanában azt parantsolta, hogy mind azok a' Tisztek, vagy köz legények, kik a' közelebb múlt Lengyel Országi zűrzavarokban elfogattak, és a' katonai, vagy polgári szolgálatra alkalmaztattak, szabadon bocsáttassanak, és oda mehessenek a' hova nekik tetszik. Azomban megengedődik, hogy azok, a' kiknek tetszik, szolgálatban maradhassanak. — A' Császár tudtára adta a' Nápolyban tartózkodott Orosz sereg Tisztjeinek, melly igen meg van elégedve azzal, hogy úgy viselték Olasz Országban magokat, a' mint illik egy olly sereghez, melly a' katonai régulához szokott. — Hertzeg Richelieu, ki most az Orosz Udvar szolgálatjában van, a' Fekete-tenger mellett lévő Kolóniák Gubernátorává rendeltetett.

Petersburg Dec. 4-dikén. Az Oskolákra vigyázó Kommisszió, melly a' szükséges esméretek terjesztésére ügyelő Minister Igazgatása alatt van, most azon dolgozik, hogy Petersburgban új Universitas állíttassék fel, melly a' Tudományok Akadémiájával ölzve köttetik, Ugyan ez

a' Kommiszió, eleibe terjesztette a' Császári Felségnek, a' Tudományok Akadémiájának mostani jövedelmét, és annak javítását. Helybe hagyódott ezen előterjesztés, és hatvan ezer rubellel nagyobb summa fordítódik a' nevezett Akadémiára ezután, mint ez előtt.

Petersburg Dec. 11-dikén. Generális Hedouille a' Frantzia Respublikának itt lévő Követe, Párisba küldött egy Kurírt, azzal az új hírrel, hogy az Orosz Császári Felség kész rá állani az Amiensi békességnék Máltát illető részére, de úgy, hogy arra nézve bizonyos változások tevődjenek.]

Egyes Levelek.

Egymást érik a' sok Románok Német Országban, mellyeknek száma minden nap nevedik. A' múlt Sz. Mihály napi Lipsiai vásárról, az új könyvekre nézve, azt jegyzi meg egy író, hogy ha lehetett azok közt, a' literatura díszére, Heyne betses munkáját látni, mellyet a' Homerus Iliassának, felette tudós kiadására fordított; (ez a' munka 8 darabban van in 8vo majori, az ára 50 tallér:) lehetett a' mellett két szekér Románt látni, mellynek nagyobb része egy hajító fát sem ér. Száz tíz forog újra kéz közt. Talám még több van ígéretben, a' minek mind ki kell jönni a' jövő vásárra. —

Hága Dec. 10-dikén. Mintegy 16 személyek jöttek ide azon szerentsétlenek közzül, kik a' *Wrede* nevű törést szenvedett hajón voltak, és nagy nehezen szabadúlhattak ki a' habok közzül. Nagyobb részént betegek. Nem győzik eléggé magasztalni azt a' különös emberséget, mellyel az Anglusoktól fogadtattak szerentsétlenségek után.